

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Præcepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Sectio II. Premum præceptum, & obligatio Fidei quoad scientiam
credendorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

Qualiter Fides sit necessaria necessitate Praecepti ?

Fidei praeceptum quintuplex assignatur, tria affirmativa, scilicet 1. Scire credenda. 2. credendis assentiri interiùs. 3. Fidem Profiteri exteriùs, dum opus est. Quibus opponitur triplex praeceptum omissionis contra Fidem, scilicet 1. ignorare credenda. 2. Non assentiri Articulis Fidei sufficienter propositis tempore debito. 3. Non profiteri exteriùs, dum opus est. Alia duo sunt praecepta negativa, scilicet. 4. Non negare Fidem exteriùs. 5. Non sentire contra Fidem interiùs per infidelitatem positivam. Quibus similiter opponitur duplex praeceptum commissionis, nimirum negare Fidem exteriùs, & sentire contra Fidem interiùs. De hoc ultimo seorsim cap. sequenti. Reliqua priora hoc capite explicanda sunt.

Primum Fidei praeceptum affirmativum scire credenda, non habet oppositum negativum; quia non nescire credenda, idem est ac scire; cum duae negationes faciant affirmationem, & sic affirmativa & negativa reincident in id ipsum.

S E C T I O II.

Primum praeceptum, & obligatio Fidei quoad scientiam credendorum.

S U M M A R I U M.

1. Quilibet fidelis adultus sub mortali tenetur scire & credere explicitè
 2. Praesigna Fidei mysteria & capita, 1. Quae rectè credenda sunt.

dum. 2. ad debite sperandum. 3. ad honeste vivendum
 & 4. ad salutem consequendam necessaria;

13. Saltem quoad substantiam, & vero aliquo conceptu, saltem
 tem confuso & crasso.

14. Pro ratione status, & conditione personarum.

15. Praxis Confessariis quoad penitentes in his ignorantibus
 valde notanda.

ASSERTIO.

Omnis Fidelis adultus tenetur sub mortali scire & credere explicitè præcipua Fidei Christianæ Mysteria & capita ad rectè credendum, debite sperandum, honeste vivendum, & salutem consequendam necessaria: Saltem quoad substantiam & vero aliquo conceptu etsi valde confuso, crasso, imperfecto: Alii tamen aliis plura, distinctiora pro ratione status & conditionis. Communissima cum D. Thoma 2. 2. q. 2. a. 2. Assertio loquitur necessariorum de solis fidelibus adultis præcepti capacibus. Nam baptizati pueri, & amentes perpetui, omnis præcepti incapaces, salvantur Fide habituali & gratiâ in Baptismo collatâ.

§. I.

Tenetur sub mortali scire, & credere explicitè.

Ratio sumitur ex verbis Christi, Marc. 16. *Euntes in mundum universum, predicate Evangelium omni creaturae, qui crediderit & baptizatus fuerit, salvus erit: Qui autem non crediderit, condemnabitur.* Et Matth. ult. *Docete omnes Gentes baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii & Spiritus Sancti: Docentes eos servare omnia quaecunque mandavi vobis.* Unde facilis est ratio

ratio: Quia professio essentialis Fidelis Christiani est tendere in Deum ultimum Finem secundum Fidem & Legem Christi, credendo & agendo; ita ut secus credendo & agendo, privatus ultimo Fine, æternam damnationem incurrat: ergo omnis Fidelis adultus sub mortali tenetur scire & credere præcipua Fidei Christianæ Mysteria: nullus quippe tenetur explicitè scire & actu credere omnia prorsus revelata, & Fide credenda; sed sufficit, quòd reliquis habitu & implicitè creditis, paratus nimirum omnia credere quæcunque à Deo revelata ipsi proponuntur, ipse sciat, & explicitè credat.

§. II.

Præcipua Fidei Mysteria & capita necessaria.

I. **A** *D rectè credendum*, utpote Symbolum A-12 apostolorum, quo totam Summam Fidei Christianæ sufficienter contineri pulchrè docet *D. Augustin. Serm. 18. De tempore.* Continet enim omnia credenda, quæ ab Ecclesia tanquam ad salutem necessaria communiter omnibus proponuntur, & per annum celebrantur, utpote Mysteria & Articulus SS. Trinitatis, Incarnationis, Passionis, Mortis, Resurrectionis, Ascensionis Christi, Remissionem peccatorum, (ubi implicitè continetur usus Sacramentorum) futurum Judicium, pœnam & Gloriam. Excipiunt articulum de communione Sanctorum, qui intellectu difficilis est ob veritatem expositionum, ut pluribus implicitè credere sufficiat: Sed certè communiori & plano, etiam rudibus noto, sensu significat communio-

nem meritorum, orationum, & suffragiorum in
ter membra triplicis Ecclesiæ triumphantis, mil-
tantis, & purgantis.

II. *Ad debitè sperandum* : Nimirum Oratio
Dominica : Hæc enim pulcherrimo ordine omnia
à Deo speranda & petenda continentur ; nimirum
ipse ultimus Finis, & omnia media ad eum conse-
quendum necessaria ; uti præ aliis pulcherrimè ex-
plicat D. Thomas cit. Quam explicationem in for-
mam orationis pulchrè redactam habes in Paradiso
Animæ Jacobi Merlo-horstii die Dominica 1. lo-
co. Salutationem Angelicam, etsi Ecclesia maxi-
mè commendat, & plerumque Orationi Domini-
cæ annectat, nullum tamen constat esse præcep-
tum.

III. *Ad honestè vivendum*. Nimirum præcep-
ta Decalogi & Ecclesiæ ; his enim continentur om-
nia requisita ad honestè vivendum, in ordine ad ul-
timum finem prosequendum & obtinendum per
gratiam & Gloriam. De his per decursum.

IV. *Ad salutem consequendam necessaria*. Ni-
mirum Sacramenta omnibus ad salutem conse-
quendam necessaria, videlicet Baptismus, Pœni-
tentia & Eucharistia : Cætera autem tunc tantum
scire & credere oportet, quando quis vult ea suscipi-
pere. Communissima cum Sanchez *lib. 2. mor.*
c. 3. n. 6. Layman. *l. 2. tract. i. c. 9. n. 2.* Mar-
chant. *hic tom. 2. tit. 2. q. 1.* Hæc ergò omnia
tanquam ad fidelis Christiani in rectè credendo,
& honestè vivendo directionem spectantia in ordi-
ne ad salutem, ut sine gravissimo animæ periculo
igno-

ignorari non possint, per se loquendo tenetur sub mortali fidelis adultus scire & credere explicitè.

Dico autem I. *scire*. Certè non etiam memoriter tenere, & eo ordine scire, quò proscribuntur: sed sufficit illa ita scire & tenere, ut facta de iis inquisitione vel discursu, & data occasione iis utendi, statim intelligat, credat, & inquisitus rectè respondeat: ut contra aliquos docet communis sententia *DD. cum Sanchez. Layman cirt.* Non est ergo mortale non posse memoriter dicere Decalogum, Symbolum, Orationem Dominicam: est tamen crassum nimis veniale (nisi habetudo mentis vel fragilitas memoriæ excuset) præsertim ob textus Juris ita præcipientes: attamen ultra veniale non obligantes consuetudine ita interpretante: uti observant *Navarrus, Lopez, Busenbaum. Alii apud Sanchez. & Laym. cirt.*

Dico 2. *Et credere explicitè*. Utique fideles communiter non tenentur credere & intelligere Mysteria etiam præcipua Fidei conceptibus distinctis, secundum proprias & distinctas rationes terminorum, in quibus etiam Doctissimi laborant, & sudant, sed.

§. III.

Saltem quoad substantiam, & vero aliquo conceptu, etsi valdè confuso, & crasso &c.

V. G. Mysterium SS. Trinitatis quoad substantiam & verò conceptu sufficienter scitur & creditur concipiendo Deum esse Patrem, & Filium, & Spiritum S. Et hos non esse tres Deos, sed unum Deum. Item concipiendo Patrem sub ti-

tulo Creatoris Omnipotentis : Filium sub titulo Dei & hominis nati ex Maria Virgine , pro nobis passus &c. Spiritum S. sub titulo Sanctificatoris , qui nos spiritualiter sanctificat , justificat , &c. Sed his enim rationibus terminorum ipsi Apostoli istud Mysterium & Personas proposuerunt , ut à quocumque facile apprehendi possit , & ita de cæteris Articulis. Imò notat *Sanchez cit. c. 3. n. 16.* rudes non facile præsumi posse scire , quantum sufficit , mysteria Fidei , ut Baptismum , Pœnitentiam , Eucharistiam , Decalogum , eo quòd se Christianos baptizatos confiteantur , ad Confessionem accedant , Sacrosanctam Eucharistiam adorent , atque inter Christianos versentur , cum aliquotimore peccandi ; hæc enim sunt signa , quòd illa quoad substantiam sciant.

Atque sub ejusmodi vera aliqua etsi imperfecta ratione , prædicta præcipua Fidei Mysteria fidei scienda & credenda sunt pro captu cujusque homini mortali : adeò , ut si Fidelis , culpâ & negligentia sua notabili , illa , vel illorum aliqua ignoret , sit in statu peccati mortalis omissionis , ob rationem supra datam. Et sanè in Fidelibus inter Fideles habitantibus vix possibile est dari ignorantiam invincibilem excusantem à peccato , in communione & quoad omnia Mysteria Fidei præcipua explicite scienda , & credenda , cum continuo audiant , immo quasi videant prædicta Mysteria ab & in Ecclesiis proponi in Concionibus , & celebrari Festis per annum , ut merito rejiciatur sententia *Rosella* apud *Sanchez cit.* putantis , rudibus satis esse præcipua

cipuos etiam Fidei Articulos (præter necessarios necessitate medii.) credere implicite, credendo scilicet, quidquid S. Mater Ecclesia credit. Attamen in particulari, quoad aliqua etiam ex præcipuis Fidei Mysteriis potest sanè etiam in Fidelibus quandoque dari ignorantia inculpabilis, à peccato excusans, idque ex duplici causa. *Primo* ob impotentiam naturalem & hebetudinem ingenii aliquorum, qui etsi Dei & Christi, ac aliorum obviorum Articulorum Fidei generalem quandam apprehensionem assequantur, multorum tamen præcipuorum, ut Trinitatis, Incarnationis &c. substantiam nec in confuso capere, nec quovis modo explicare possint, contentis ipsis sufficiente generali Fide implicita, quâ quoad hæc credunt, quod credit Ecclesia, vel quod Pastor eorum asserit. De quibus est vera sententia communis: rudibus sufficere aliquot saltem Articulos faciliores scire & credere explicitè, reliquos explicitè, credendo scilicet, quod credit Ecclesia. *Secundo* fit ob defectum sufficientis propositionis & instructionis, utpotè vel quia habitantes inter infideles Pastore ac Instructore omninò carent, vel quod deterius, & non rarò contingit, etiam habitantes inter Fideles sub Pastoribus tamen de Articulis Fidei aliisque necessariis ad salutem non instruuntur, ob ignorantiam, vecordiam, aut etiam superbiam Pastorum, qui aut ipsi ignorant, aut detrectant, aut superbè verentur explicare Catechismum & Articulos Fidei, intenti, nescio quibus declamationibus absque omni, vel cum exiguo fructu animarum. Juvat audire verba *Emanuel Sa.*

V. Fides, ita loquentis: Esse necesse explicitè credere Fidei Myſteria, quæ publicè in Eccleſia celebrantur, ſentiunt multi cum *S. Thoma*. Alii centè excuſari multos ignorantia, præſertim cum deo qui doceat, ſufficerè que in illis cum Baptiſmo credere, quod credit Eccleſia. Quam opinionem etſi ſolebam impugnare, nunc non auſim. Quæ enim? dicemusne perire infinitam Chriſtianorum alioquin bonorum multitudinem, qui de Myſte Trinitatis, Incarnationis &c. vix quidquam norunt, imò perverſè ſentiunt, ſi interroges. Incrediderim condemnari eorum Paſtorem ob negligentiam docendi eadem. *Ita Sa.* Et hinc ulterius dicimus denique,

§. IV.

Alii tamen aliis plura, diſtinctiora pro ratione ſtatûs, & conditione.

14 **N**Am imprimis Majores & eruditi in Eccleſia tenentur ſub mortali plura & diſtinctius credere & credere, quàm inferiores & ſimplices, V. g. Episcopuſ (per ſe loquendo) plus, quàm Paſtor ſimplex: Theologuſ, Prædicator, Confeſſariuſ plura, quàm ſimplex Sacerdoſ, Clericuſ, Laicuſ &c. ſignificat Salvator in Parabola talentorum vaſa diſtributorum, & variò lucrò exactò. *Cum enim augentur dona, rationes etiam creſcunt donorum* ait Greg. Mag. *ibid. hom. 9. in Evang.* Deinde rati quorum eſt alioſ in Fide & rebus neceſſario inſtruere, vel de inſtructione providere, peccant in dubio mortaliter, ſi aut ipſimet neceſſaria Fide

ignorens, aut de necessaria instructione non provideant; & specialiter qui scienter promovent Pastores ignaros; aut quos sciunt, suos subditos non instruere in necessariis ad Fidem & Salutem. Consequenter peccant mortaliter omnes Pastores (ad quos etiam parentes respectu filiorum familias reducuntur) qui suæ curæ commissos instructione indigentes inculpabiliter non instruunt in necessariis ad Fidem & Salutem. Contra quos omnes Pastores aut ignaros, aut negligentes terribiliter tonat S. Scriptura Isa. 56. *Speculatores ejus cæci omnes, nesciunt universa canes muti, non valentes latrare &c.* Osee 4. *Quia repulisti scientiam, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi.* Et Apost. 1. ad Cor. 9. *Va mihi si non Evangelizavero* 1. ad Tit. 4. monet id ipsum: *Attende tibi & doctrina.* Et ibidem de Episcopo, & pari ratione de omnibus curatis dicens: *Quod debet esse potens in doctrina sana.*

COROLLARIUM.

Ad praxin Confessariorum pro ignorantibus pœnitentibus.

I. **C**onfessarius ergo advertens pœnitentem in articulis Fidei præcipuis ac necessariis uno vel pluribus prorsus ignarum, vel erroneum, vel defectuosum sciat, se illum absolvere non posse nisi exigit, & impetret firmum propositum addiscendi, vel curandi se instrui: aliter absolvens & ipse peccat mortaliter. *Ratio clara est:* Aut enim pœnitens eò usque laboravit ignorantia culpabili? & sic peccavit mortaliter, & consequenter per se re-

quiritur firmum propositum emendandi & addi-
 cendi Articulos scitu necessarios, alioquin censetur
 permanere in peccato mortali, & incapax
 absolutionis. Aut laboravit ignorantia inculpabilis
 necessariorum ad salutem ob ruditatem, vel de-
 ctum instructionis? & tunc de hac ignorantia
 formari debet, & adigi ad propositum addiscendum
 alioquin, nisi sic proponat, ignorantia antea in-
 culpabilis fiet culpabilis, & pœnitens non pro-
 addiscere, peccaret, & sic rursus fit incapax ab-
 lutionis. Et siquidem ignorantia esset de aliquo
 fentialitet requisito ad valorem Sacramenti. v. g.
 dolore vel proposito requisito, aut de aliquo
 cessario credendo necessitate medii, ut unius D-
 SS. Trinitatis, Incarnationis &c. etiam Sacrame-
 tum esset nullum, gravissimo sacrilegio committitur
 ab utroque. Juxta latius dicta suo loco de Pœnitentia.
 Unde inter Propositiones damnatas ab Innocentio XI.
 ponitur & hæc 64. *Absolutionis capax est homo, quantumvis labore ignorantia Mysteriorum Fidei: & etiamsi per negligentiam etiam culpabilem nesciat Mystera Sanctissima Trinitatis, & Incarnationis Domini nostri JESU Christi.*
 II. Si Confessarius absque incommodo possit
 debet pœnitentem ignarum breviter instruere de
 Articulo Fidei necessario ignorato, & actum cre-
 dendi ab eo elicere: Sin verò id commodè fieri ne-
 queat, non tenetur, nisi pœnitens laboraret igno-
 rantia alicujus Articuli Fidei ipsum Sacramentum
 Pœnitentiæ, vel sumendæ Eucharistiæ concernentis,
 tunc enim maximè tenetur, ut evitetur periculum

lum sacrilegii, ut modò innui. Optima autem & facilis praxis est ignaro ac rudi pœnitenti in Articulis Fidei necessariis, absque multis inculcationibus & explicationibus tædiosis, tam brevi tempore nunquam satis capiendis, illius ignorantiam supplere proponendo illi Articulos præcipuos necessariò credendos, & ad singulos actum credendi exigendo hoc vel simili modo: Credis Deum Patrem, & Filium, & Spiritum S. esse tres Personas, & unum Deum? credo. Credis JESUM Christum esse verum Filium DEI: verum Deum & hominem pro te natum, crucifixum, mortuum & sepultum? Resurrexisse, ascendisse, sedere ad dextram Dei Patris, venturum Judicem? credis unam Ecclesiam Sanctam Catholicam, extra quam non est Salus? credis in Ecclesia esse potestatem remittendi peccata, Sacramenta, Christum verè esse in Eucharistia sub speciebus panis & vini? &c. Quòd si pœnitens ad singula cum pio affectu promptè respondeat, *credo*, vel: *ita mi Domine*: quantumvis ignarus & rudis sit, censebitur sufficienter elicuisse actum explicitum Fidei ad Salutem necessarium; ac proin cum proposito ejusmodi Articulos melius addiscendi, quantum est ex hoc capite, satis dispositus ad Sacramentum. Quæ quidem praxis maximè necessaria est in ejusmodi rudibus moribundis, vel periculosa infirmitate laborantibus: sine dubio enim tales plurimi pereunt, quia nunquam actum explicitum Fidei elicuerunt, de quo mox.